

Urbanová, Ludmila

Spasení budú tí, ktorí nepovedali všetko, čo vedieť sa domnievali... (Ivan Krasko)

In: *Jan Fírbas ve vzpomínkách*. Kroupa, Jiří (editor). Vyd. 1.
Brno: Masarykova univerzita, 2003, pp. 60-61

ISBN 8021031093

Stable URL (handle):

<https://hdl.handle.net/11222.digilib/126922>

Access Date: 29. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

To je jen několik rysů, které jsme si chtěli připomenout z osobnosti prof. Firbase. Takové vzpomínání je vždy provázeno upřímnou vděčností. On sám by se rozhodně bránil jakémukoli vyvyšování své osoby. Nám nezbyvá než znovu promýšlet všechno, co nám svými slovy i jednáním ukazoval a čím nás obohacoval. Na jiném místě jsme zmínili výrok německého myslitele: „*Dankbarkeit ist Denkarbeit*“, „Vděčnost je myšlenková práce“. Jsme voláni k tomu, abychom v nových podmínkách a za nových okolností *domyšleli* nejen vědecký, nýbrž i lidský odkaz prof. Firbase.

doc. PhDr. Ludmila Urbanová, CSc.

Spasení budou tí, kteří nepovedali všetko, čo vedieť sa domnievali... (Ivan Krasko)

První nevymazatelná vzpomínka na Jana Firbase je spjata s mým studiem na Filozofické fakultě v Brně v šedesátých letech. V prázdninách po druhém ročníku jsem najednou dostala dopis z Katedry anglistiky, který zněl: Dostavte se na katedru tehdy a tehdy. Žádné další vysvětlení zpráva neobsahovala. Pamatuji si, že jsem byla celá nesvá. Vždyť jsem všechny studijní povinnosti splnila, knihy do knihovny jsem odevzdala. Nebyla jsem si vědoma žádného přestupku. V této nejistotě jsem onoho pro mne památného dne přišla na katedru. Tam na mne čekal Jan Firbas. Sdělil mi, že by byl velice rád, kdybych přijala místo knihovnice seminární knihovny na Katedře anglistiky. Pro mne to bylo velké vyznamenání, protože jsem byla anglistka pouze vedlejší oborem, mým hlavním oborem byla němčina. Vděčně jsem souhlasila, a od té doby jsem žila v anglistickém světě nádherných anglických knih a ušlechtilých osobností brněnských anglistů. Když jsem o tom později s Janem mluvila, shodli jsme se na tom, že Jan přehodil výhybku v mém životě.

Druhá vzpomínka souvisí s obdobím osmdesátých let, kdy jsem psala kandidátskou práci. Jan si přál, abych se jako fonetička věnovala úloze prozodických rysů z hlediska funkční větné perspektivy. Novum v daném výzkumu představoval výzkumný materiál, který jsem čerpala z čerstvě vydaného londýnsko-lundského korpusu mlu-

vené angličtiny. Transkribovaný text byl pro mne zpočátku těžko srozumitelný, plný transkripčních symbolů a znamének. Vzpomínám si, jak jsem tehdy na jedné konzultaci s Janem náročnou analýzu v zoufalství komentovala: „Pracuji sice se zvukovým materiálem, ale nic neslyším.“ Nahrávky textů byly totiž uloženy na University College v Londýně, kam jsem se v té době nemohla dostat.

Po letech, v roce 1992, kdy jsem dostala od Britské rady stipendium, prosila jsem Jana o doporučení ke stáži ve Velké Británii a ptala se, na kterou univerzitu bych měla podat žádost. Jan bez váhání doporučil University College London. Tam jsem poprvé slyšela nahrávky textů, které jsem před mnoha lety v kandidátské práci analyzovala.

Poslední vzpomínka, o které se chci zmínit, se váže na poslední období Janova života. Blížící se osmdesáté narozeniny nás na katedře podnítily k tomu, abychom hledali způsob, jak vyjádřit úctu a vděčnost svému učiteli. Obrátila jsem se na paní profesorku Libuši Duškovou na Filozofické fakultě v Praze, zda bychom mohli podat návrh na udělení čestného doktorátu Karlovy univerzity Janu Firbasovi. Paní profesorka Dušková obratem odpověděla souhlasně a žádala od nás podklady. Když jsem Janovi oznámila, co chystáme, byl nejprve dojat, potom však se mnou několikrát v přítomnosti své ženy Helenky o celé věci mluvil a namítal, že jeho zásluhy nejsou tak velké, aby si čestný doktorát Karlovy univerzity zasloužil. Jeho pověstná skromnost se opět projevila.

prof. PhDr. Stanislav Žaža, DrSc.

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

řada předcházejících účastníků tohoto shromáždění vzpomněla ve svých vystoupeních zásluhy profesora Firbase jako předního lingvisty, znamenitého odborníka v oboru anglické filologie, jehož význam daleko přesáhl hranice této země. Dovolte, abych se na tomto místě zmínil i o jiném odvětví jazykovědy, které rovněž vděčí Janu Firbasovi za mnoho cenných impulzů a poznatků – totiž o slavistice. Z Firbasových obohacujících příspěvků k této disciplíně chci zde při-